

Rok 2019 na rynkach rolnych

Surowce rolne:

- **Zboża:** Wyczerpuje się potencjał eksportowy pszenicy z Rosji. Zwiększać się będzie handel pszenicą amerykańską, ale podaż pszenicy w 1h19 zmniejszy się, co będzie wspierać poziom jej ceny. Dalsze obniżki notują ceny rzepaku, które znajdują się pod wpływem taniejącej ropy.
- **Mleko:** Wolniejszy wzrost popytu na produkty mleczarskie w Chinach. Produkcja mleka w Nowej Zelandii spowolniła, jednak w całym sezonie 2018/2019 pozostanie wysoka. Wysoka konkurencyjność kosztowa pozwala na zwiększanie produkcji mleka w Polsce.
- **Mięso:** Po wykryciu ASF w Belgii, odnotowano spadek cen trzody w tym kraju względem cen w UE. W Polsce ceny skupu żywca utrzymują się na niskim poziomie. Spadki notują ceny kurcząt w wyniku rosnącej produkcji w kraju, a także kurczących się możliwości eksportowych i zwiększonego importu do UE.
- **Owoce i warzywa:** Zwiększa się eksport koncentratu soku jabłkowego z UE do USA kosztem mniejszych dostaw z Chin. Jest to korzystny czynnik dla jego cen w Polsce. Polska wysyła coraz więcej pieczarek do Wielkiej Brytanii. W 3q18 była ona największym odbiorcą tych grzybów z naszego kraju. Zagrożeniem dla dalszego rozwoju eksportu jest perspektywa brexitu.

Perspektywy:

- W 2019 sytuacja cenowa na rynkach rolnych może być zróżnicowana. Oczekujemy lekkich wzrostów cen zbóż (głównie w 1h19), dalszych spadków cen mleka oraz stabilizacji cen na rynku wieprzowiny.

Ceny netto wybranych produktów rolnych w listopadzie 2018

	Cena XI.18	Zmiana %	
		m/m	r/r
pszenica (zł/t)	822,50	1,5	25,1
kukurydza (zł/t)	687,50	11,9	39,7
rzepak (zł/t)	1 640,00	-0,1	1,4
drób (zł/kg)	3,78	-3,3	3,3
trzoda chlewna (zł/kg)	4,22	-4,1	-9,2
mleko (zł/hl)	140,14	2,2	-7,3
jabłka (zł/kg)	0,70	2,9	-59,8

źródło: GUS, MRiRW, IERiGŻ-PIB, PKO Bank Polski

Departament Analiz Ekonomicznych

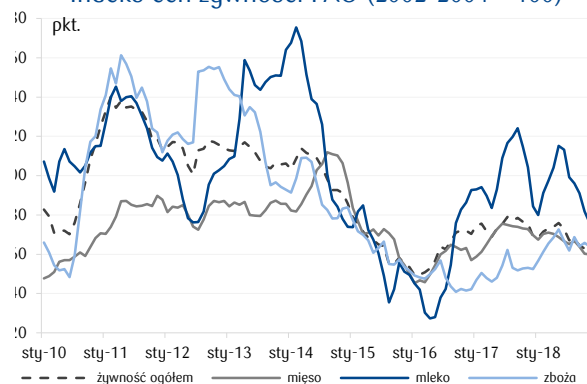
Zespół Analiz Sektorowych

analizy.sektorowe@pkobp.pl

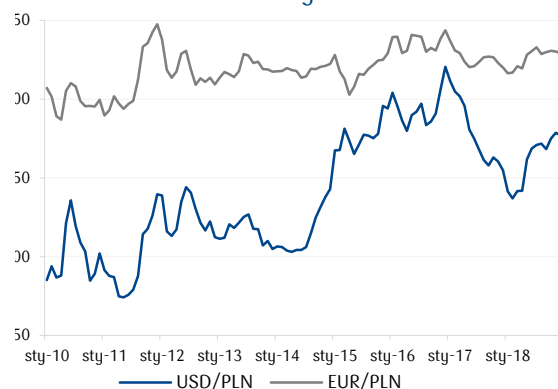
Mariusz Dziwulski

tel. 22 521 81 88

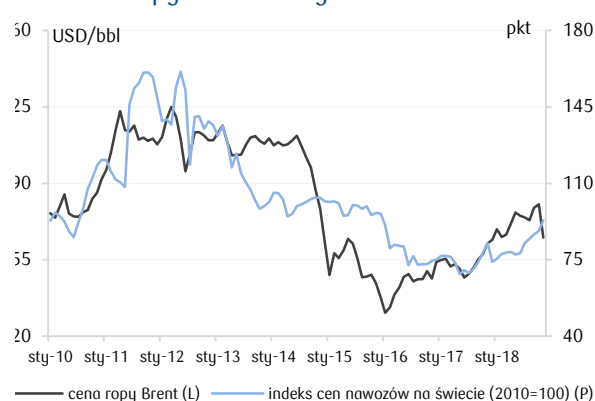
Indeks cen żywności FAO (2002-2004 = 100)

Kursy walut

Cena ropy vs światowy indeks cen nawozów

Źródło: FAO, NBP, Bank Światowy, PKO Bank Polski

Pszenica z USA zamiast z Rosji

- W 2h18 eksport pszenicy rosyjskiej utrzymywał się na wysokim poziomie. Od lipca do października'18 Rosja wyeksportowała 17,6 mln t pszenicy (+33% r/r). Z danych Eurostatu wynika, że łącznie w tym okresie z Rosji do UE-28 sprowadzono 606 tys. t pszenicy, tj. ponad pięciokrotnie więcej niż przed rokiem.
- W kolejnych miesiącach (szczególnie w 1h19) można spodziewać się spadku eksportu z Rosji. W przetargach organizowanych przez egipski GASC pojawia się coraz mniej ofert rosyjskich, co sugerować może wyczerpywanie potencjału eksportowego z tego kraju. Przy realizacji prognoz International Grains Council (IGC), dotyczących rosyjskiego handlu pszenicą w sez. 2018/19 (spadek eksportu o 21% r/r), od października'18 do czerwca'19 sprzedaż tego zboża z Rosji może zmaleć o 46%, tj. o 13 mln t.
- Na rynku światowym większego znaczenia nabierać będzie pszenica amerykańska oraz argentyńska. W przypadku Argentyny czynnikiem wspierającym sprzedaż, oprócz wyższej produkcji, będzie znaczące osłabienie się argentyńskiego peso, które mimo wprowadzonych podatków eksportowych na zboża poprawia jej konkurencyjność. Wzrost eksportu z USA i Argentyny nie przewyższy jednak deficytu wynikającego z mniejszej dostępności pszenicy z Australii i UE oraz spadku podaży pszenicy rosyjskiej, co zwiększać może presję na dalsze wzrosty cen tego zboża w 1h19.

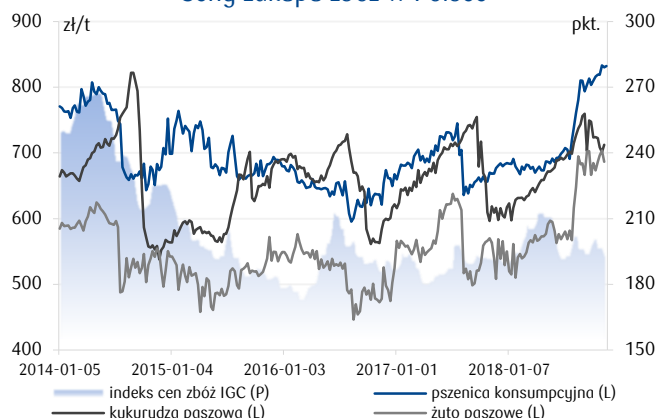
Dalsze spadki cen rzepaku

- Ceny kontraktów terminowych na rzepak (Euronext, luty'19) pod koniec grudnia'18 wyniosły 361 EUR/t (-2,1% m/m), co stanowiło najniższy poziom od lipca'18. Główną przyczyną spadku notowań tego surowca jest taniejąca ropa. Od początku października'18 jej ceny obniżyły się o 37%. Cenom rzepaku nie sprzyjają również obniżki cen soi notowane od początku grudnia'18. Dodatkowo wciąż utrzymuje się silna dynamika wzrostu importu biodiesla do UE.

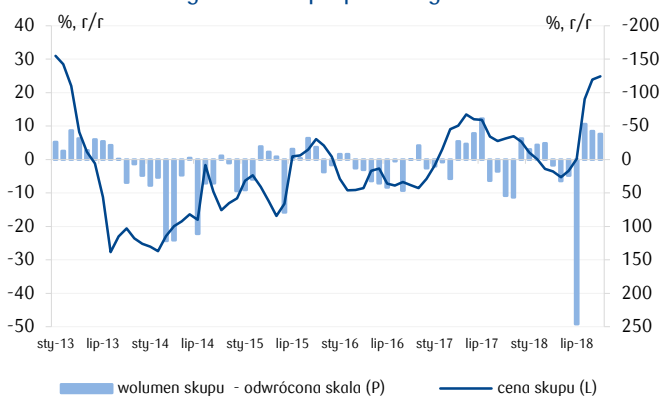
Wynikowy szacunek zbiorów zbóż w Polsce

- GUS w grudniu'18 skorygował w dół poprzedni szacunek spadku produkcji zbóż podstawowych z mieszankami w Polsce z -16% do -18%. Według aktualnych ocen wynieść mają one 22,8 mln t. Największe zmiany dotyczą produkcji żyta i jęczmienia, których spadek oszacowano odpowiednio na -19% i -14% wobec -14% i -10% w przedwysokowym szacunku zbiorów, który opublikowano we wrześniu'18. Utrzymano natomiast szacunek spadków zbiorów pszenicy na poziomie -17% r/r. W przypadku żyta spadek krajowej produkcji jest jednym z kluczowych czynników kształtowania się cen. Według GUS ceny żyta w listopadzie'18 odnotowały wzrost o 27% r/r, a pszenicy o 25% r/r.

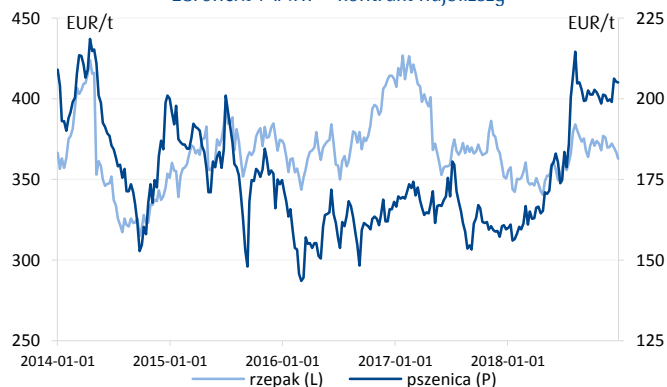
Ceny zakupu zbóż w Polsce

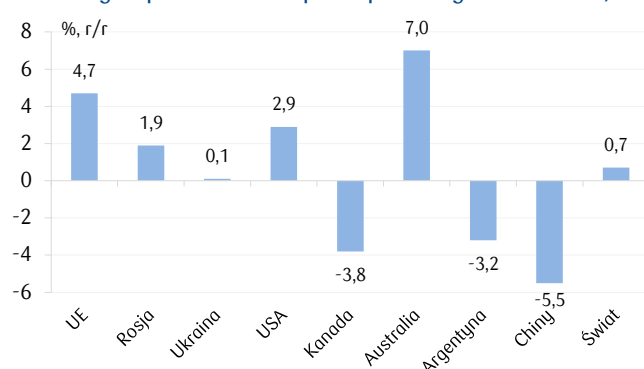
Zmiany cen i skupu pszenicy w Polsce

Ceny kontraktów terminowych na pszenicę i rzepak Euronext-MATIF – kontrakt najbliższy

Zmiany w powierzchni upraw pszenicy w sez. 2018/19

Źródło: MRIRW, GUS, Datastream, IGC, FAO, PKO Bank Polski

Wolniejszy wzrost popytu na produkty mleczarskie w Chinach

- Z danych opublikowanych przez CLAL wynika, że import produktów mleczarskich przez Chiny w okresie styczeń-październik'18 wzrósł wolumenowo o 3,6% r/r i wartościowo o 6,5% r/r wobec odpowiednio +13% i +37% w 2017. Wysoki wzrost importu odnotowano w przypadku masła (+36% r/r), choć dotyczył on głównie Nowej Zelandii (+38% r/r). Jego sprzedaż z UE-28 do Chin obniżyła się natomiast o 28% r/r do 8,6 tys. t.
- Spowolnienie w Chinach w relatywnie w mniejszym stopniu dotyka UE, która pozostaje największym dostawcą produktów mleczarskich do Chin. Nowa Zelandia i USA odnotowały spadek sprzedaży do Państwa Środka odpowiednio o 1,7% i 1,6% r/r przy wzroście z UE o 2,2%. W przypadku USA jest to niewielki wzrost biorąc pod uwagę wojnę celną. W kolejnych miesiącach, z uwagi na odbudowę produkcji w Nowej Zelandii, chiński import z UE może zmaleć.
- W przypadku Polski utrzymuje się silna dynamika sprzedaży mleka płynnego do Państwa Środka. Według Eurostatu eksport mleka i śmietany niezagęszczonych od stycznia do października br. zwiększył się o 64% r/r do blisko 27 tys. t, przy jednoczesnym spadku jej eksportu z UE-28 do Chin o 14% r/r. Ekspansji polskiego mleka (głównie UHT) sprzyjają akcje promocyjne na rynku chińskim.

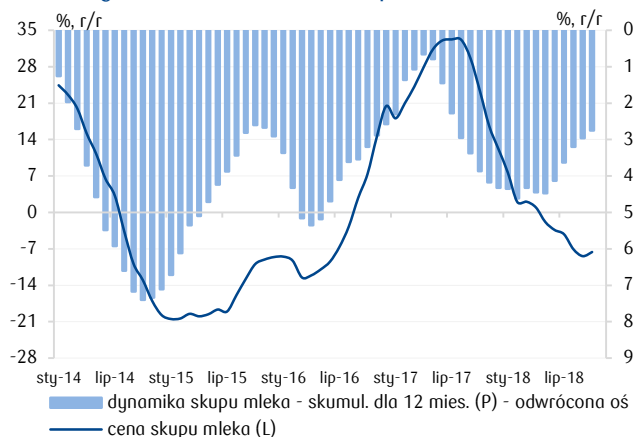
Wolniejszy wzrost produkcji mleka w Nowej Zelandii

- Według danych DCANZ, produkcja mleka w Nowej Zelandii w listopadzie wzrosła o 1% r/r do niespełna 3 mln t. Jest to zdecydowanie wolniejszy wzrost niż w poprzednich miesiącach. We wrześniu i październiku produkcja zwiększyła się odpowiednio o 6,0 i 5,8% r/r. Utrzymujące się przez dłuższy okres deszcze wpływały pozytywnie na wielkość nowozelandzkiej produkcji. Niemniej, spowodowały również opóźnienia w pozyskiwaniu pasz objętościowych i zbiorach zbóż, co przełożyło się na wyhamowanie dynamiki wzrostu dostaw mleka. Nie zmienia to jednak oczekiwań co do wysokiej produkcji mleka w tym kraju w całym sezonie 2018/2019. To może działać w kierunku spadków cen mleka w UE.

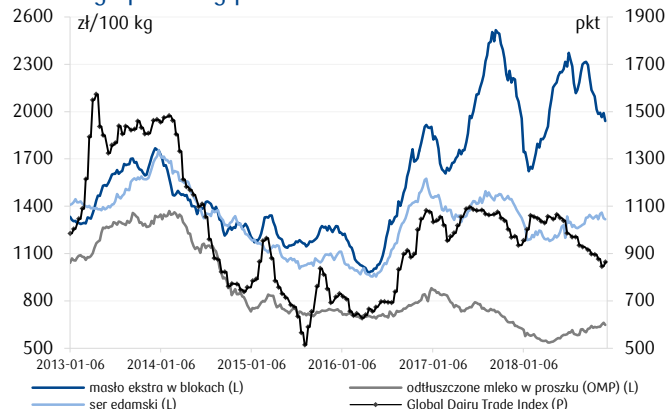
Konkurencyjna produkcja mleka w Polsce

- W grudniu KE opublikowała [raport](#) dotyczący kosztów i nadwyżek w produkcji mleka w krajach UE. Z danych za 2016 wynika, że Polska charakteryzuje się wysoką konkurencyjnością produkcji tego surowca wśród krajów UE. Koszty całkowite produkcji mleka w gospodarstwach wyspecjalizowanych w Polsce wynosiły 298 EUR/t i były najniższe w UE, zbliżone do kosztów produkcji mleka w Irlandii (305 EUR/t), ale wyraźnie niższe niż w Niemczech i Francji (odpowiednio o 15% i 12%). Niski poziom kosztów produkcji pozwala utrzymywać wysoką dynamikę produkcji mleka na tle krajów UE, i prawdopodobnie będzie czynnikiem wspierającym wzrost produkcji i eksportu również w kolejnych latach. Z danych KE wynika, że produkcja mleka w Polsce w latach 2014-2018 wzrosła o 10% wobec wzrostu o 5,1% średnio w UE. Co więcej w pierwszych 10 miesiącach 2018 produkcja w Polsce zwiększyła się o 2,5% r/r wobec wzrostu o 1,1% r/r średnio w UE-28.

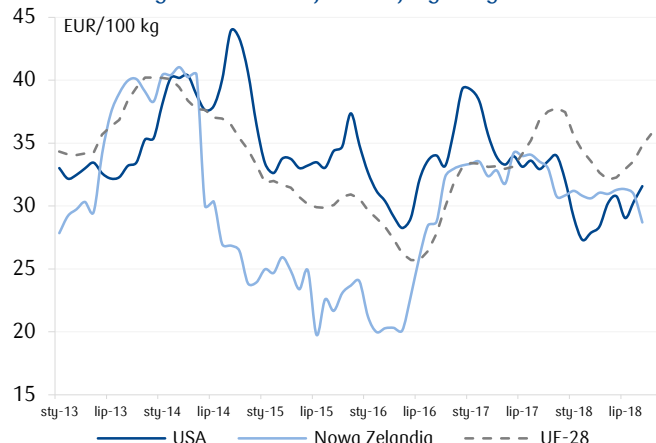
Dynamika zmian cen i skupu mleka w Polsce

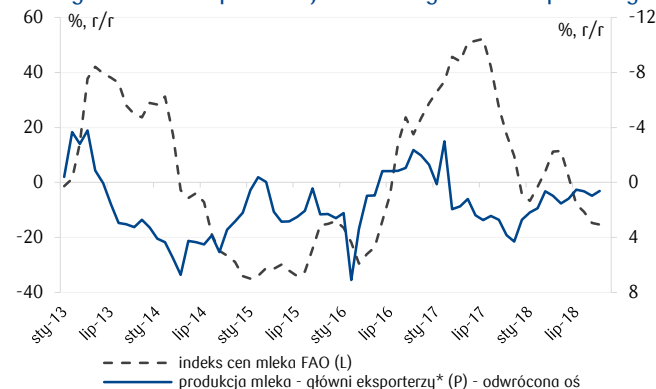
Ceny sprzedaży przetworów mleczarskich w Polsce

Ceny mleka na najważniejszych rynkach

Prognoza zmian produkcji mleka - główni eksporterzy

Źródło: GUS, MRiRW, KE, CLAL, USDA, PKO Bank Polski

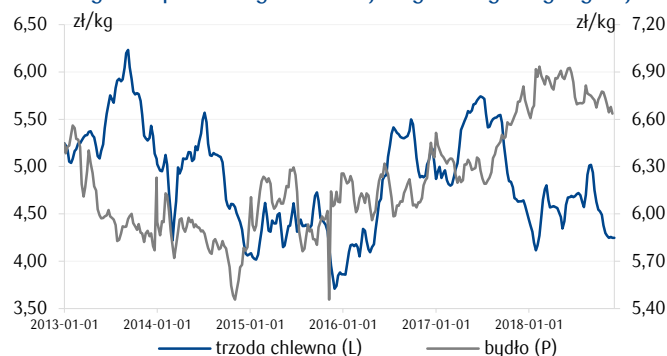
Spadek cen wieprzowiny belgijskiej, niskie ceny również w Polsce

- Po wykryciu ASF w Belgii relacje cen wieprzowiny z tego kraju do średniej ceny trzody w UE znacząco pogorszyły się. W październiku i listopadzie cena trzody kl. E była niższa od przeciętnej ceny w EU o 24% wobec spadku przeciętnie o 17% w 1-3q18.
- Według danych KE, ceny trzody w Belgii charakteryzują się niskimi cenami w stosunku do pozostałych krajów unijnych, co jest jednym z czynników napędzających wzrost jej sprzedaży do Polski. Po odnotowanych spadkach, konkurencyjność belgijskiej wieprzowiny w stosunku do polskiej zwiększyła się jeszcze bardziej. Wzrost importu mięsa wieprzowego z Belgii do Polski w październiku mógł przyspieszyć (według szacunkowych danych MRiRW, w okresie styczeń–październik import zwiększył się o 17,6% r/r wobec +16,2% r/r w 1-3q18).
- Według GUS przeciętna cena skupu w listopadzie wyniosła 4,20 zł/kg (-9,7% r/r, -4,5% m/m). W ostatnich dwóch miesiącach ceny krajowe oderwały się od benchmarku niemieckiego, notując spadki przy stabilizacji notowań cen tuczników na giełdzie VEZG, co może być konsekwencją problemów w eksporcie polskiego mięsa i rosnącego importu. W ostatnim tygodniu grudnia cena trzody na giełdzie w Niemczech wyniosła 1,36 EUR/kg, co oznaczało, że była tylko o 0,01 EUR/kg niższa niż na przełomie 2017/2018. Dynamika cen w Polsce, mimo sezonowych obniżek, również wyhamowuje, co może być sygnałem powolnego odwracania się sytuacji na rynku trzody chlewnej.

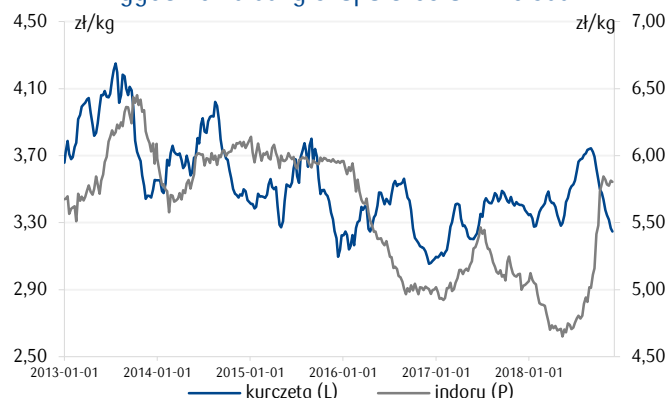
Wzrost importu i produkcji przyczyną spadku cen kurcząt

- Według Eurostatu w pierwszych 10 miesiącach 2018 import drobiu (CN0207) przez UE-28 zwiększył się o 54%, do 71,2 tys. t. Jednocześnie eksport drobiu z UE wzrósł o 6,9% r/r, do 132 tys. t. Przy stabilizacji konsumpcji, wolniejsza dynamika wzrostu eksportu netto znajduje odzwierciedlenie w spadkach cen w 4q18, zwłaszcza przy szybko rosnącej produkcji w UE, głównie w Polsce.
- Z danych Eurostatu wynika, że tylko w październiku uboje kurcząt w Polsce zwiększyły się aż o 31% r/r, do 224 tys. t, wobec wzrostu o 12,7% r/r we wrześniu. Jest to rekordowy poziom w ujęciu miesięcznym. Nigdy wcześniej miesięczna produkcja w kraju (biorąc pod uwagę dane o ubojach z Eurostatu) nie przekroczyła 200 tys. t. W listopadzie i grudniu tempo wzrostu produkcji mogło pozostać wysokie, na co wskazują wyższe o 9,5% r/r wylęgi kurcząt w październiku. Na przyspieszenie produkcji w ostatnich miesiącach wskazują także dane GUS z dużych przedsiębiorstw, z których wynika, że w październiku i listopadzie produkcja mięsa drobiowego w kraju zwiększyła się łącznie o 8,4% r/r wobec spadku o 0,8% r/r w 1-3q18. Tłumaczy to w dużej mierze znaczący spadek cen kurcząt w Polsce obserwowany w październiku i listopadzie. Zgodnie z danymi MRiRW, w pierwszych 2 tygodniach grudnia były one niższe średnio o 5,4% r/r. Utrzymanie wysokiego poziomu importu przy jednoczesnym wzroście dynamiki produkcji nie pozwala oczekiwać istotnych wzrostów cen w 1q19.

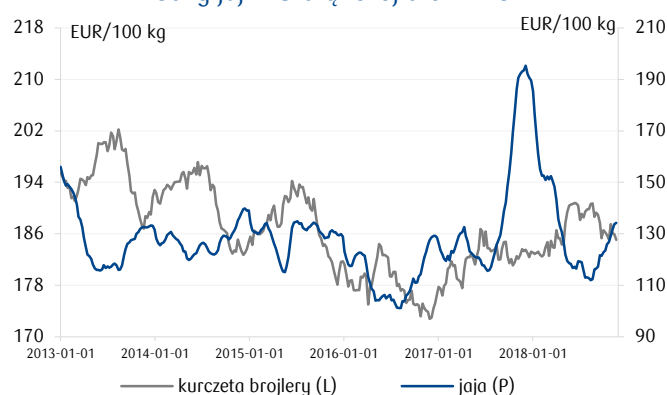
Ceny zakupu trzody chlewnej i bydła wg wagi żywej

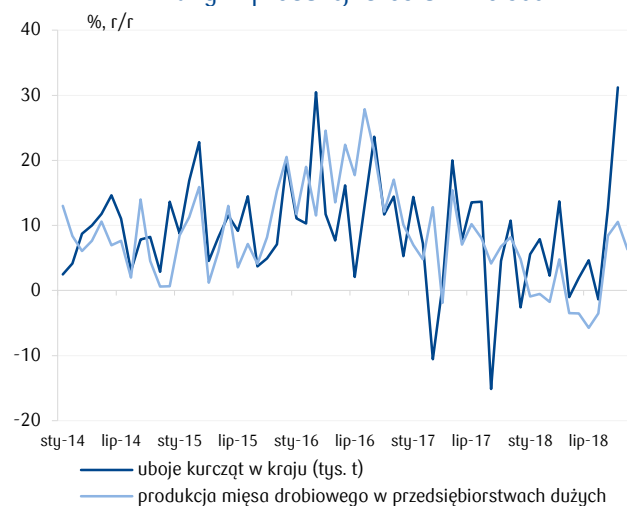
Tygodniowe ceny skupu drobiu w Polsce

Ceny jaj i kurcząt brojlerów w UE

Zmiany w produkcji drobiu w Polsce

Źródło: GUS, MRiRW, KE, Eurostat, PKO Bank Polski

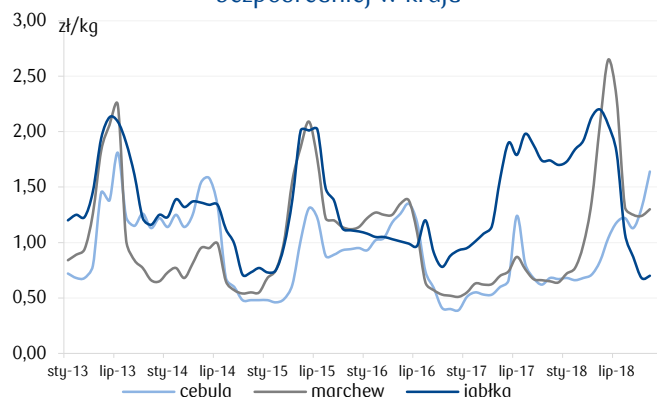
Perspektywy wzrostu eksportu soku jabłkowego do USA

- Mniejsza produkcja w Chinach i dodatkowe cła ograniczają import chińskiego zagęszczonego soku jabłkowego przez USA. Chiny od lat są największym dostawcą koncentratu soku jabłkowego do USA, a wahania w handlu tym produktem na linii USA-Chiny mają wyraźne przełożenie na rynek europejski. Dla producentów europejskich wzrost sprzedaży do USA jest szansą na podwyżki cen koncentratu.
- Z danych USDA wynika, że łącznie we wrześniu i październiku import koncentratu jabłkowego (CN 200979) z Chin wyniósł 14,6 tys. t, co oznaczało spadek o 37% r/r wobec wzrostu o 14% r/r w pierwszych 8 miesiącach 2018. Jednocześnie amerykański import zagęszczonego soku jabłkowego z UE-28 zwiększył się o blisko 65% do 2,1 tys. t, z czego w samym październiku o 99% r/r. W kolejnych miesiącach sprzedaż koncentratu z UE do Chin może jeszcze przyspieszyć. Według danych USDA ilość jabłek skierowanych do przetwórstwa w Chinach w sezonie 2018/2019 może się zmniejszyć o 63% r/r, do 3 mln t. Sugeruje to, że produkcja soku jabłkowego w Chinach może być najniższa od sezonu 2002/2003. Dla porównania, w sezonie 2014/2015, przy produkcji jabłek do przetwórstwa w Chinach wynoszącej 3,2 mln t (-17% r/r), eksport ZSJ z Chin do USA zmniejszył się o 58 tys. t. Równocześnie dostawy unijnego koncentratu do USA wzrosły o 29 tys. t.

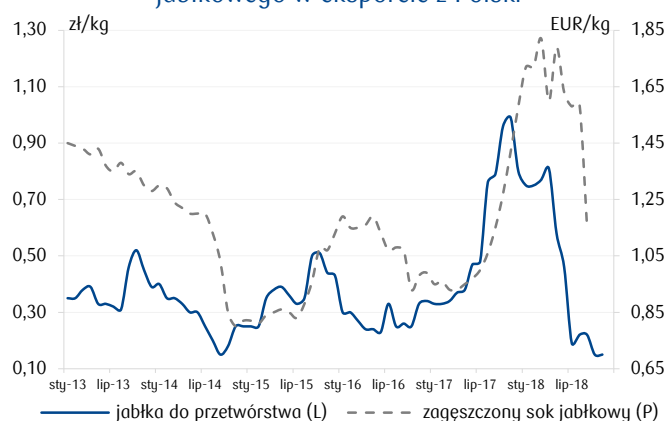
Wielka Brytania staje się największym odbiorcą pieczarek z Polski

- Z danych Eurostatu wynika, że w 1-3q18 eksport pieczarek świeżych z Polski zwiększył się o 4,3%, do 175 tys. t. Od początku 2018 silną dynamiką charakteryzuje się ich sprzedaż do Wielkiej Brytanii. Z danych Eurostat wynika, że w pierwszych 1-3q18 zwiększyła się ona o 17,2%, do 40,1 tys. t.
- W 3q18 Wielka Brytania stała się już największym odbiorcą pieczarek z Polski. Od czerwca 2018 wolumen sprzedaży jest już większy niż w przypadku Niemiec, które dotychczas były ich największym importers. Wzrost eksportu do Wielkiej Brytanii jest przeciwwagą dla zmniejszającej się sprzedaży pieczarek na rynki wschodnie, głównie na Białoruś. Zagrożeniem dla rozwoju eksportu w kolejnych miesiącach jest zbliżająca się perspektywa brexitu. Wystąpienie Wielkiej Brytanii z UE bez porozumienia (tzw. twardy brexit) spowodować może wyhamowanie sprzedaży w 2019. Pieczarki są jednym z ważniejszych produktów żywnościowych w sprzedaży do Wielkiej Brytanii. W 2017 były trzecią pod względem wartości (za mięsem i przetworami z mięsa oraz słodyczami) kategorią eksportową, stanowiąc 3,5% wartości polskiego eksportu żywności (CN 01-21) do tego kraju.

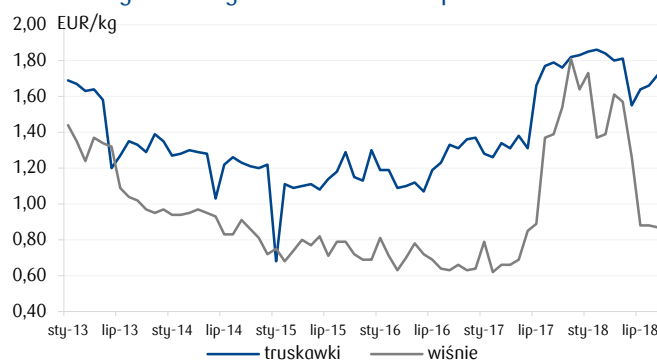
Miesięczne ceny skupu owoców i warzyw do konsumpcji bezpośredniej w kraju

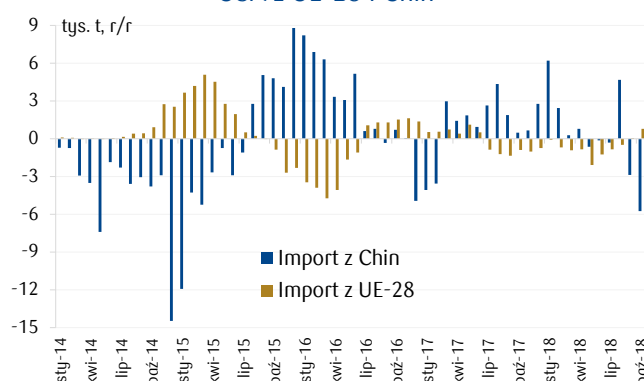
Ceny skupu jabłek do przetwórstwa i ceny soku jabłkowego w eksporcie z Polski

Ceny mrożonych owoców w eksporcie z Polski

Zmiany w imporcie koncentratu soku jabłkowego przez USA z UE-28 i Chin

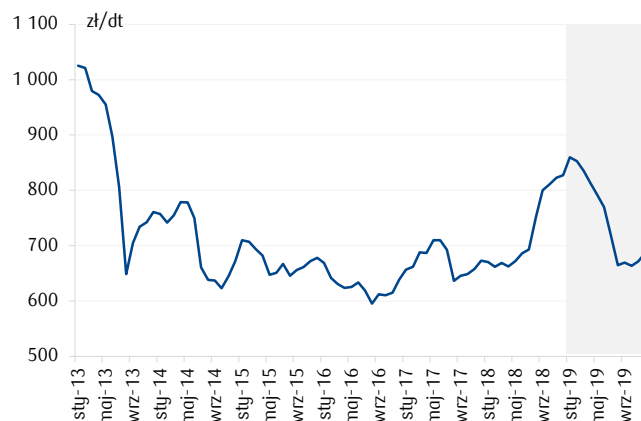

Źródło: ZEO IERIGŻ-PIB, MRIRW, USDA, PKO Bank Polski

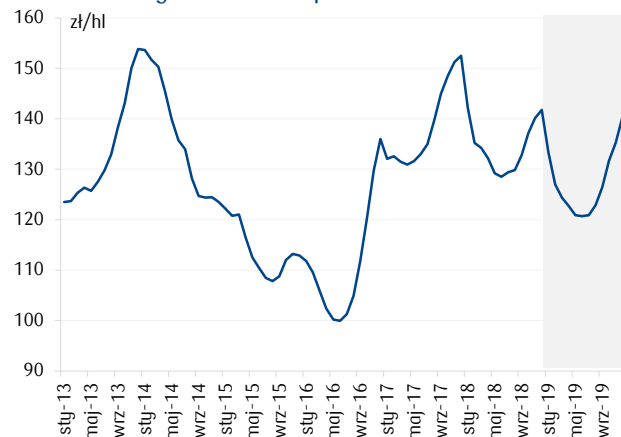
Jaki będzie rok 2019 na rynkach rolnych?

- W 2018 ceny produktów rolnych utrzymywały się w tendencji spadkowej. Indeks cen żywności FAO w okresie styczeń-listopad 2018 był przeciętnie niższy o 3,5% r/r. Spadek wynikał przede wszystkim z obniżenia światowych cen produktów mleczarskich, olejów roślinnych oraz cukru. W 2019 obniżki cen produktów rolnych na świecie mogą się utrzymać, choć spadki będą prawdopodobnie łagodniejsze niż w 2018.
- W 1h19 wysokie wzrosty cen pszenicy utrzymają się. Wspierane będą zmniejszającą się dostępnością zbóż u głównych eksporterów. W 2h19 mogą nastąpić natomiast obniżki cen wskutek wzrostu światowej produkcji (założenie planowania na poziomie średniej wieloletniej i oczekiwany wzrost powierzchni zasiewów) oraz relatywnie wysokich zapasów początkowych w sezonie 2019/2020. Oczekujemy, że przeciętna cena skupu pszenicy w Polsce w 2019 będzie wyższa o 2-5%, jednak w samym w 1h19 wzrost może wynieść 20-24% r/r.
- Na niskim poziomie utrzymywać się będą ceny cukru. Oczekiwania dotyczące zmniejszenia powierzchni upraw buraków cukrowych z powodu obniżenia opłacalności, a także możliwy spadek produkcji cukru trzcinowego, pozwalają oczekiwać wzrostów jego cen najwcześniej w 2h19.
- Wzrost światowej podaży mleka i spadki cen produktów mleczarskich wskazują na utrzymanie obniżek cen mleka w 2019. Oczekujemy że przeciętna cena skupu mleka w 2019 obniży się o 4-6% po spadku o nieco ponad 3% w 2018. Czynnikiem łagodzącym spadki może być spowolnienie wzrostu światowej produkcji na początku 2019, a także zmniejszenie presji w postaci wysokich zapasów interwencyjnych mleka w proszku w UE. Rynekowi mleka sprzyja rosnący popyt na produkty mleczarskie na świecie.
- Przeciętna cena skupu żywca wieprzowego w 2019 nie zmieni się istotnie w relacji do 2018. Spadki cen będą utrzymywać się w 1h19, a w 2h19 możliwe są wzrosty. Szacujemy, że zmiana średniej ceny skupu GUS będzie w granicach od -2% do +2%. Ograniczanie produkcji wieprzowiny w UE, na które wskazują dane o pogłowiu w niektórych krajach UE, będzie czynnikiem sprzyjającym poprawie koniunktury. Czynnikiem ryzyka jest scenariusz dalszego rozwoju ASF w Europie, m.in. duże ryzyko pojawienia się ASF we Francji, czy też w dalszej perspektywie w Niemczech. W krótkim okresie możliwy jest wzrost popytu w Chinach z uwagi na rozwój ASF w tym kraju i dość znaczące straty w produkcji.
- W przypadku owoców głównym czynnikiem decydującym o poziomie cen będzie wielkość krajowych zbiorów. Wysoki ich poziom w 2018 pozwolił na zwiększanie zapasów przetworów, co osłabiać może popyt w 2019. Niemniej, w przypadku jabłek do przetwórstwa wysoki eksport koncentratu jabłkowego do USA może oddziaływać w kierunku jego wzrostu. Rosnąca konkurencja zagraniczna oraz ograniczone możliwości zwiększenia popytu w UE są czynnikami negatywnymi dla eksportu owoców.

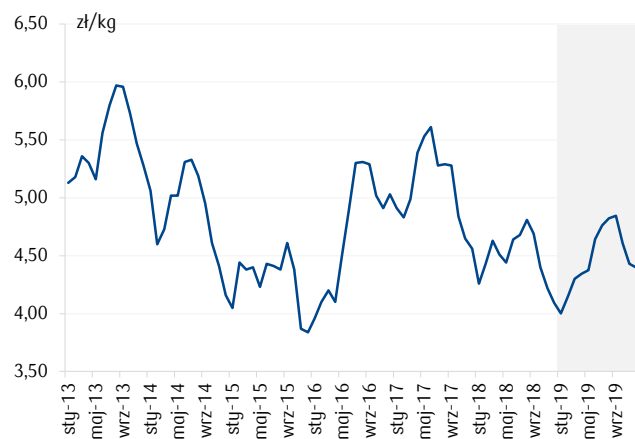
Prognoza cen skupu pszenicy w Polsce

Prognoza cen skupu mleka w Polsce

Prognoza cen skupu trzody chlewnej w Polsce

Źródło: GUS, PKO Bank Polski